

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 6.—
» Nemčijo . . . » 750
» ostalo inozemstvo . . » 9.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 16 h.

Za oglašila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave po 20 h za 1 cm². — Za male oglašila se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvó lista »Mir« v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnohranišnični račun št. 96.232.

Leto XXXVII.

Celovec, 12. aprila 1918.

Št. 15.

„Z vsemi pripomočki.“

„Mit allen Mitteln!“

(„Fr. Stimmern“ z dne 15. marca 1918.)
„Ubijemo te hujskajoče farje, porušimo župnišča in četudi bi se na nas streljalo.“ (Bauernztg. z dne 21.3.1918.)

Št. Janž pri Spodnjem Dravogradu. V nedeljo, 7. t. m., se je vršil tukaj shod, ki ga je sklical poslanec tega okraja g. dr. Verstovšek. Shoda se je udeležilo veliko ljudstva, od blizu in daleč; na shodu je bilo tudi veliko Korošcev, zlasti iz obmejnih koroških občin.

Sklicatelj je zbrano množico v navdušenih besedah pozdravil. Zborovalce je pozdravil domači g. župan, nakar je govoril, viharno pozdravljen, g. poslanec

dr. Korošec:

Zunanji minister grof Czernin je povedal, da je francoski ministrski predsednik Klemensó ponudil Avstriji mir. Czernin je to ponudbo odklonil zavoljotega, ker mora Avstrija v prvi vrsti varovati interese Nemčije; naj se zgodi, kakorkoli hoče, mi ne bomo izdajali interesov Nemčije. Tako govori grof Czernin.

Iz razkritij bivšega nemškega poslanika v Londonu, kneza Lichnowskega, vemo vse. Vojska se je začela zavoljo Nemčije. Nemčija je vedela, da stoji pred vojsko in se bo morala vojskovati s celim svetom. Zavoljotega se je trudila, da bi Avstrijo potegnila s seboj v ta vojni ples. Zgodil se je prežalostni umor v Sarajevu. Vsi narodi so jokali zavoljo tega strašnega umora,

Ko se je začela vojska in so bili zanjo tudi naši Nemci, so začeli Slovane zapirati. Ni se moglo dokazati, da bi bil kdo proti vladarski hiši, ampak imeli so le en madež, da niso bili izdajalci vladarja in Avstrije, kakor so bili nekateri Nemci. Kdor je zoper slovanske narode v Avstriji, ta je zoper Avstrijo samo! Pregarjalci so jih mislili imeti tako dolgo zaprte, da pade prvo jesensko listje, ker velik nemški prerok je rekel: Kadar pade prvo jesensko listje, se bodo vojaki vračali iz vojske. Takrat se je pisalo, da se bo naša usoda odločila ob Anceri. To se ni zgodilo.

Vojska nam je prinesla veliko trpljenja, smrti, solz, Jugoslovanom je pa prinesla tudi šolo, da moramo proč od nemškega jarma (viharno odobravanje). Kadarkoli se je hotel Slovenec samostojno razvijati, takrat je prišel Nemec, da bi nas oviral. (Nemškutarski trgovec Skutnig iz Guštanja je motil shod, pa je takoj sfrčal. Tu so prišli na shod Nemci, na čelu jim razni nemški uradniki in žihpoljski Lučovnik. Nastal je takoj hrup in nemir.) Dr. Korošec: Zadnji dokaz, da nas Nemci povsod na slovenskih tleh ovirajo, je danes tukaj. (Klici: Na Nemško pojdite! Kaj pa imate tukaj opraviti? Povsod delate nemir! Ko postane prerekanje hujše, se množica strne v en vzklik: Živela Jugoslavija! in zapoje „Hej Slovani!“

Nekdo iz srede zborovalcev zakliče: Jaka Lučovnik je tudi tu! (Ploskanje in veselost.) Klic: Mi koroški Slovenci tudi ne maramo nemščurjev! (Nasprotniki se začnejo pogajati z vladnim zastopnikom iz Slov. Gradca.)

Dr. Korošec: Kakor vidim, je tukaj tudi stari koroški renegat (narodni odpadnik) Lučovnik. (Klici: fejl!) Danes se je ta mož tako daleč izpozabil, da je prišel motit shod rodnih bratov (fejklici), ki se hočejo osvoboditi; samo na eno je pozabil, kako visoko spoštujejo Nemci deželne meje, in tako dokazal, da je v srcu to, kar smo mi, da ne poznamo deželnih mej, ampak smo en jugoslovanski narod. Kot koroški nemškutar je podrl te meje. (Bučna veselost in ploskanje.) Koroški Nemci nam ne bodo smeli nič očitati, ako bomo slovenski poslanci prišli na Koroško za našo staro pravdo. (Viharno odobravanje.) Prišli so med vas, ker so mislili, da najdejo tukaj rod, ki ga bodo strahovali. (Klici: Se jih nič ne bojimo!) Časi, ko smo se mi pred nemškutarji tresli, so

minili. Bratomorni boj je končan (živijo-klici), podali smo si roke in vse slovenske stranke nastopamo za svoje interese. (Viharno odobravanje.) Slovenci smo se v vojski mnogo naučili. Pa že prej smo vedeli, da nas Nemci ne marajo in nas imajo za sužnje.

Pregarjanja.

Govornik oriše razmere s primero iz Slovaškega. Visok gospod se je hotel poučiti o narodnostnih razmerah na Slovaškem. Grajšček mu je rekel: Tu je vse madžarsko. Mož pa tega ni verjel in je šel raje k delavcem in vprašal, koliko je tam Madžarov in koliko Slovakov. Delavec mu je odgovoril: Tisti, ki sedi v kočiji, je Mažar, voznik je Slovak; tisti, ki sedi na mehkih foteljih (stolih), je Mažar, tisti, ki je na straži pri vhodu, na dvorišču, v hlevu, na polju, je Slovak. Gospa je Mažarka, tista pa, ki kuha in snaži in pometa, je Slovačinja. Tisti, ki komandira, je Mažar, množica pa, ki opravlja težka dela, so Slovaki.

Tako je bilo pri nas. Ko se je začela vojska, so nas preganjali v vseh jugoslovanskih deželah. Kaplana Polaka na pr. so dolžili, da je poslal denar v tujino, čeravno sam nič ni imel. Tepli so ga in ko se je hotel skriti, ga je s sabljo oficir, eden od takih, kakor smo jih videli danes tukaj preoblečene. (Nasprotniki so jo namreč med tem že odkurili in se je shod mirno in nemoteno nadaljeval.) Ne samo, da so nas po ječah gonili, tekla je nedolžna slovanska kri.

Potem bi prišla na vrsto Hrvatska.

Govornik opiše nato par groznih slučajev iz časa teh preganjanj in zaključuje govor: Vsakdo se vpraša: Ali naj še živimo skupaj s takimi ljudmi? (Klici: Nikdar! Živela Jugoslavija!) Da, hočemo lastno jugoslovansko državo. (Odobravanje.)

pa nič drugega, in nočemo, kakor oni pravijo, veleizdaje. Vse, kar hočemo, je povedano v deklaraciji. Vsak, kdor zna brati, ve, da je tako. (Viharno odobravanje.)

Poslanec dr. Verstovšek predlaga resolucijo za majniško deklaracijo, ki je bila z velikanskim navdušenjem soglasno sprejeta. Med tem se je

Podlistek.

Pred 300 leti.

Kako so pokopali lavantinskega škofa Jurija Stobeja.

Priobčil Jos. Rozman.

Jurij III. Stobäus pl. Palmburg je kot 30. škof lavantinske škofije, katere sedež je bil v Št. Andražu v Labudski dolini, in ki je obsegala do l. 1786 samo 7 cerkva, vladal od 19. okt. 1584 do 23. okt. 1618. O njegovi smrti in pogrebu nam poroča takratni opat v Št. Pavlu, Hieronim Marchstaller (1616—1638), ki je za njim kot generalni vikar vodil škofijo. Podajamo njegov spis v kolikor mogoče natančnem prevodu.

* * *

Pokojni gospod škof je vedno zelo želel videti grad in graščino Telerberg (Šmarjeta) pri Velikovcu, katero je bil kupil ter podaril gospodu pl. Palmburg, svojemu nečaku. Zato se je, ko je takrat opravil zadnjo spoved v svojem življenju, podal dne 10. septembra tekočega leta 1618 za dvanajstimi osebami in dvanajstimi konji na grad Telerberg in je peljal tudi razne stvari s seboj. Dne 12. septembra je odpotoval v Celovec, tam je pri očetih jezuitih (sedanja stolna cerkev), kjer je hotel slišati mašo, padel „z nepričakovanim padcem“ skozi cerkvena vrata na hrbet; vsled

tega padca je, tako je menil zdravnik, dasi se škof ni zmenil za to, nastal vzrok kapi („apoplexiae“) ali „kak drugi vzrok bližajoče se smrti“. Dne 14. septembra je zopet prišel na grad Telerberg. Dne 19. septembra ob 12. uri opoldne ga je v navzočnosti pl. gospe Palmburg zopet žadela kap, nakar je hitro poklicala služabnike. Koj nato je večkrat zmedeno govoril, pa kljub temu imel jasne trenutke („lucida intervalla“), v katerih je pametno govoril. Dne 23. oktobra med 3. in 4. uro zjutraj je preminul, ko je zvečer prej zahteval zakramentalno odvezo, ker se ni mogel več spovedati. Pri njegovi smrti je bil njegov spovednik, ki je bil sicer tudi njegov kaplan, dalje gospod pl. Palmburg („der von Palmburg“), en komornik in en strežaj; ti so mu oblekli dolg črn talar, ki ga je pokojni škof sam določil za to, in mu dali črno avbo, kakor pripovedujejo služabniki.

Dne 25. oktobra popoldne ga je razparal g. Bernhardin Steiner, zdravilstva doktor („ist er . . . exenteriert worden“) in njegov drob („Intestina“) so pokopali v župnijski cerkvi Sv. Marjete pri Telerbergu. Dne 26. oktobra je mrliča nek kmet s štirimi kmetskimi konji na gospodarskem (lojterskem) vozu („auf einem Sprüsselwagen“), kakor na Koroškem vozijo repo, brez vsakega zvonjenja, luči, kadila, obreda („Ceremoni“), peljal iz Telerberga v Št. Andraž, kjer ni bil sprejet ne z zvonjenjem, molitvijo, lučjo ali kakim drugim obredom. Gospod stolni prošt („Thumbpropst“) s korarji, kakor tudi meščani, so sicer vse pripravili

in mu („Ime“) hoteli iti naproti, a kmet je s hitro vožnjo prenaplo prišel skozi mesto, kakor da bi vozil polena, ter je pridirjal v škofov dvorec, preden se je zapazilo, da je bil mrtvec tukaj. Nato so ga položili v grajsko kapelo. Kmetski voz so „ad rei perpetuum memoriam“ pridržali.

Nato se je zaukazalo, da so pevci in fantje vsak dan, zjutraj, zvečer in podnevi do noči pri mrliču molili („psallierten“); potem so kmalu tudi k vsem župnijam in k duhovščini lavantinske škofije odposlali sele in vsem naročili, naj opravijo „prvi, sedmi in trideseti dan“ za rajnim gospodom škofom; in to se je zgodilo ne samo od njih, marveč tudi od vseh sosedov. Dne 27. novembra so takisto pozvali vse lavantinske župnike in duhovščino („Clerisei“), povabili vso sosedno in plemenito gospodo, zlasti tudi fevdnike („Lehensleute“) lavantinske škofije k pogrebni svčanostim, za katere so skrbno pripravili tudi vse potrebne reči.

Dne 11. decembra smo slovesno opravili bilje („Vigiliae mortuorum“) v navzočnosti župnikov in duhovščine. Dne 12. decembra zjutraj se je slovesno pela maša Matere božje („de beata virgine“), nato zahvalna sveta maša („Lobamt“), nato pa se je vršil mrtvaški spreved iz škofovega dvorca takole: Najprej spredaj je eden šel v dolgem žalnem oblačilu z veliko belo gorečo svečo, ki je vodil procesijo; za njim križ, poleg dva z bakljami („mit Windlichtern“), potem dekan iz Spodnj. Dravograda z veliko belo svečo, na njej grb rajnega škofa, poleg dva duhovnika; eden je nosil škofov.

vrnil vladni komisar, ki je bil šel za bežečimi Nemci in se je z njimi dogovarjal, ter je „vsled žalostnih dogodkov shod zaključil“.

Predsednik shoda je vsled tega zaključil shod s pozivom: Možje, bodite mirni in ne dajte se od teh pritepenecv izzivati! Množica je zapela „Hej Slovenci“ in cesarsko pesem, med tem ko so v daljavi Nemci peli „Die Wacht am Rhein“.

Žalostni dogodki.

Dr. Korošec je svoj govor ob prihodu Nemcev dvakrat prekinil in šele, ko so bili Nemci pognani v beg, je svoj govor končal. Med Nemci in našimi je prišlo namreč do preprirov in krika in končno do prerivanja. Nemci so hoteli naprej in v našo gosto množico napraviti klin. Naši so jih potisnili nazaj. Tedaj so Nemci, ki so povetini prišli na shod oboroženi s palicami, začeli po naših udrihati. Ker so stali ob plotu, so začeli lomiti late. Naši so jim udarce parirali in v par sekundah pognali pretepače v divji beg. To se je zgodilo tako hitro, da pripravljene orožniki niso mogli posredovati prej, kakor potem, ko so jo Nemci odkurili. Smilil se nam je pri tem stari Lučovnik.

S kakšnim namenom so prišli Nemci na shod na slovensko ozemlje, dokazuje pogovor med Nemci v vlaku med Velenjem in Slov. Gradcem. Pravili so, da bodo že dr. Korošcu pokazali. Eden je pokazal na drugega, rekoč: Der hat drei Messer bei sich, er ist ja so, wie ein türkischer Pascha (Ta ima tri nože s seboj, je kakor turški paša). Drugi je pokazal na svojo debelo gorjačo in ž njo vdaril ob tla. Neki Slovenjegradečan je vprašal: Was ist mit Lavanttal? Odgovor: Vse v redu, vsi so obveščeni.

Nemci so zobnali ljudi skupaj od vseh strani, iz Labudske doline, iz Maribora, Mute, Marenberga, Slov. Gradca, iz Guštanja, Dravograda in kjer je še kak nemški uradnik na slovenskih tleh. Celo akcijo je vodil železniški uradnik Rudolf Domingo iz Spod. Dravograda (oficir!). Poleg njega so imeli med Nemci pri zborovališču glavno besedo hotelir O. Goll (vojaščin oproščen), poštar Flor iz Meže ob Dravi in nakupovalec živine Hans Kramer iz Slovenj Gradca, vojaške službe oproščen. Med mnogimi znanimi so bili navzoči tudi postajenačelnik iz Spod. Dravograda, Bernhart, doma iz Tirolskega, postaj. nač. Medved iz Prevalj, železn. uradnika Domaingo in Ulbing iz Spod. Dravograda, Pugelnik iz Libelič s svojim tajnikom, penzionirani učitelj (ravnatelj) Voglar iz Spod. Dravograda, nadučitelj Oberlercher iz Grebinja, višji oskrbnik Hirschlerjev pri Spod. Dravogradu, Hans Schuller, gostilničar iz Sl. Gradca (oproščen), dr. Bast, koncipijent pri dr. Kiesewetterju (oproščen), baje aktiven vojak živinozdravnik Hofman iz Spod. Dravograda, feldvebelj-muzikant Lubas iz Slov. Gradca, trgovec Brančur iz Marenberga (oproščen), tovarnar Erber iz Mute, poštar Hölbl, uradniki iz guštanjske tovarne, železniški uradnik Perne iz Prevalj, uradnik Pogantsch iz Prevalj. V guštanjski tovarni so imeli predelavci naročilo, da naj pusté z dela delavce malo prej, da bodo mogli na shod. Toda delavci so siti uradniškega komanda in imajo v teh težkih dneh druge skrbi, kakor da bi hodili med svoje rojake razbijati, in so ostali doma. Iz Maribora je prišel znani Girstmayer in urednik časnika „Deutscher Montag“, Jahn.

sko infulo, drugi škofovsko palico. Za njim šolarji s svojim učiteljem („Schuelmaister“), usmiljeni bratje z velikim križem, vsi župniki s koretliji in belimi gorečimi svečami v rokah; godba, za njo gospod stolni proš s svojimi korarji, gospod prelat iz Št. Pavla s svojimi pontifikaliji in služabniki; škofovo truplo („die bischöfliche Leucht“), pokrito z zametasto tkanino („Paartuch“) in grbi, ki ga je nosilo 12 duhovnikov v koretljih; poleg je šlo 24 fantov z dolgimi žalnimi kapami („mit langen Clagkappen“), s 24 bakljami, na katerih so bili grbi.

Za rakvijo je šel gospod Martin pl. Palmburg z drugimi plemenitaši, dvornimi služabniki, ki so se jim razdelile bele sveče, nazadnje svetovalci in meščani mesta Št. Andraž, podaniki lavantinskega škofijstva in mnogo ljudstva v velikem številu. Sprevod je izšel iz škofovega dvorca po eni ulici mesta daleč gor, po drugi zopet nazaj v dvorec stolnega cerkev, potem skozi prekrižano hodišče v stolno cerkev. Kmalu je eden korarjev pričel nagrobno pridigo z besedilom: „Justus ut palma florebit“ etc., v kateri je hvalil rajnega škofa spomin („des Bischoffs seel. Gedachtmiss laude digna herauss gestrichen hat“). Nato je g. prelat iz Št. Pavla pel slovesno zadušnico „cum pontificalibus et ministris“, in se je vršil pogreb, vse po rimskem pontifikalu in ceremonijalu. Nato so gospodo in duhovščino pogostili z obedom na vsestransko zadovoljnost („... mit einer Malzeit zur menigklichen gueten Contento empfangen“).

Tu se vidi, kako silno potrebno je, da se slovenski kraji vendar že enkrat očistijo tujih uradnikov, ki delajo med Slovenci zgago in nemir, ovirajo slovensko ljudstvo in ga hočejo strahovati.

Toda to pot se jim njihova nakana ni posrečila. Njihova volja je bila močnejša, kakor njihova moč in korajža. Četudi na shodu niso mogli vsled razpusta priti vsi govorniki na vrsto, je surov nastop nasprotnikov učinkoval več, kakor bi deset govorov doseglo. Nekega vojaka, ki sploh ni bil na zborovališču, ampak je stal na cesti pri vozu, je eden izmed bežečih Nemcev z dolgim, zarjavelim nožem v roko nevarno ranil, da mu je roka takoj otekla. Ker se je nasprotnikom v Št. Janžu njihova namera ponesrečila, so baje na kolodvoru napadli nekega osamljenega našinca. To je kultura, katere nas Bog varuj!

Politični pregled.

Czerninov govor.

Czernin je s svojim govorom pred dunajskimi občinskimi očeti Slovane hudo razburil. Mož pa se je tudi zavedal, da bo govoril nerodno, ker si je izbral za poslušalce deputacijo dunajskih občinskih očancev namesto delegacije, kjer bi moral poročati. Mož je sejal veter in bo žel vihar, ako ne bo že prej izginil s površja v deželo politične pozabljenosti. V naslednjem objavljamo še nekatere važnejše odstavke iz njegovega govora: Pogajanja med Francosko in Avstrijo pred ofenzivo na Francoskem so se razbila; napoti je samo vprašanje Alzacije-Lorene. Nato se je na zapadu začela velikanska borba. Avstro-ogrske in nemške čete se bojujejo ramo ob rami. Karkoli se še zgodi, mi ne zapustimo interesov Nemčije, kakor nas ne bo Nemčija zapustila.

Z Romunijo je Czernin sklenil drugačen mir kakor z Rusijo. Ko je bil sklenjen z Rusi mir, je bila Romunija osamljena in primorana skleniti mir. Od Romunije je pa zahteval, da odstopi nekaj svojega obmejnega ozemlja, da se v bodoče zavaruje proti njej. „Ni moja krivda, da se ni vsedla Romunija istočasno z Rusijo k mizi, kjer smo se pogajali za mir. Od Rusije nisem zahteval niti kvadratnega metra. Romunija je pa zamudila ugoden položaj. Ob vseh prehodih iz Ogrske v Romunijo izgubi Romunija zemlje 15 do 18 kilometrov širok pas in precejšen kos v koticu, kjer mejijo Bukovina, Ogrska in Romunija.“

Z ukrajinsko vlado se je pogodil, da bo Ukrajina dala štirizvezi najmanj en milijon ton žita. Dosedaj je prišlo iz Ukrajine šele 30 vagonov žita. Meseca maja bomo dobili prve večje transporte. Iz Romunije dobimo od lanske žetve še 70.000 ton turščice. Od bodoče romunske žetve, ki se bo razdelila v enakih delih med nas in Nemčijo, bo dobila monarhija okroglo 400.000 ton žita, sočivja in krme, ki pride po Donavi. Razentega dobimo 300.000 ovac in 100.000 prašičev.

O Srbiji pravi: Bolgarska mora dobiti gotove pokrajine, kjer žive Bolgari, mi pa nočemo uničiti Srbije. A v Avstriji se po Czerninovem mnenju podaljševalci vojne: V prvi vrsti mirovni histeriki, ki neprestano prosjajo za mir. Zaničevanja vredni in nespametni so in podaljšujejo vojno. Druga vrsta podaljševalcev vojne so aneksionisti (ki hočejo priklopiti sovražna ozemlja). Tretja skupina vojnih podaljševalcev so posamezni poli-

Svoj grob je gospod škof dal že za svojih živih dni napraviti ob velikem oltarju, za katerega je oskrbel tudi epitafij (nagrobni spomenik) iz rdečega marmorja, ki je bil prej nagrobni kamen nekega drugega škofa Petra. Dal je napraviti tudi svojo podobo z napisom, ki je okrog spomenika:

„Prečastiti v Kristusu oče, ob enem najsvitlejši knez, gospod Jurij Stobaeus pl. Palmburg, škof Lavantinski. — Ko je za domovino, vero in škofovstvo mnogo prestal skrbi in truda, je umrl leta Gospodovega 1618, škofovanja 35., življenja 86.“

„Ne daj se premagati od hudega, marveč premagaj v dobrem slabo.“

Na notranji strani nagrobnega spomenika se bere:

„Braleu!

Hiti dobro delati, da se tvoje življenje ne bo grajalo kot nepopolno, zakaj vseh stvari je hitro konec; tudi ničesar ne odlagaj, kar moreš takoj storiti, ne veš namreč, kaj bo prinesel prihodnji dan, da ne zaideš v takšne sitnosti, iz katerih se ne moreš več rešiti; da ne prideš tako daleč v težkoče, da boš prisiljen že od začetka sem od vseh stvari, s katerimi si imel opraviti, dajati račun. Ni ga namreč človeka, ki bi ne umrl med svojim delom. Zdrav, in Boga za-me prosil!“

(Po: P. Beda Schroll O. S. B.: „Hieronymus Marchstaller“, Celovec 1891 — in: Karlmann Tangl: „Reihe der Bischöfe von Lavant“, Celovec 1841.)

tični voditelji Avstrije, ne nazadnje v češkem taboru. Czernin pravi, da so sovražniki sklenili, da je bolje še počakati, ker dajejo parlamentarični in politični dogodki pri nas upanje, da bo monarhija kmalu brez moči. Podli, ničvredni Masaryk ni sam. Imamo Masaryke tudi v notranjosti države.

„Apeliram predvsem na Nemce in Madjare, ki so v tej vojni storili nadčloveško delo. Vsi možje na krov, potem bomo zmagali!“

Angleži o grofu Czerninu.

Lord Robert Cecil se je nasproti Reuterjevemu poročevalcu izjavil: Ako so bili še kakšni dvomi, kaj da misli grof Czernin, so jih njegove zadnje izjave popolnoma razpršile: sedaj ni mogoč noben dvom več, da zastopa pruske ideale in prusko politiko.

Nemški Volkstag v Št. Vidu ob Glini.

Nemci sklicujejo svoje Volkstage, na katerih brezmejno hujskajo zoper Slovane. Slovenci še nobenega nismo hodili motit, kakor so storili tisti, ki po časopisih govoré, da hočejo s Slovenci v miru živeti in jim pustijo nemoteno njihov razvoj. V nedeljo se je zopet vršil tak shod v Št. Vidu. Govoril je dr. Angerer, seveda največ po Czerninovem receptu o „slovanskih veleizdajalcih“. Govorila sta tudi urednik Lackner in dekan Walcher, ki je napadal vlado, da ne nastopi zoper načrte Jugoslovanov.

Beneški Slovenci za Jugoslavijo.

Jugoslovanski klub je od 50.000 beneških Slovencev prejel izjavo, da želijo pripadati bodoči jugoslovanski državi in da se pridružujejo majniški deklaraciji naših poslancev.

Prestrašeni Madjari.

„Az Est“ z dne 31. marca je poročal: Deklaracija dr. Korošca z dne 30. V. 1917 se strašno širi, ne samo po slovenskih deželah, ampak sega tudi na Hrvatsko, Bosno in Dalmacijo, celo na Krf doli. Hrvatska vlada naj pazi, da se to širjenje omeji, ker ni izključeno, da postane banova politika podobna leseni koči, zgrajeni nad ognjenikom.

Jugoslovanski klub Čehom.

Načelnik Jugoslovanskega kluba je Češkemu Svazu poslal sledeč telegram, kakor poroča „Straža“:

Česky Svaz naj sprejme zagotovilo, da bodo Jugoslovani v žalosti in veselju zvesto vztrajali ob strani češkega naroda v boju za njega čast in obstoj. Trdno sklenjeni, bomo našo skupno pravično stvar dovedli do zmage.

Wilsonov bojni govor.

K obletnici, odkar so se Združene države podale v vojno, je predsednik Wilson imel v Baltimore govor, v katerem je dejal:

Danes je obletnica, da smo sprejeli izzivanje Nemčije na boj za svojo pravico, živeti svobodno, biti svobodni in za svete pravice narodov celega sveta. Narod se je zbudil. Ni treba buditi ga. Vemo, da nam vojna nalaga največje žrtve, da bo zahtevala naše najboljše može in, če treba, vse, kar imamo. Združene države morajo biti sedaj bolj kot prej prepričane, da je njihova usoda od tega odvisna in da bodo kot velik narod in njihovo poslanstvo na svetu obenem izgubljeni, če vojsko izgubi.

Namenov Nemčije v tej vojni nismo pretirano sodili. Pozval sem sovražnike, da ravnatako odkrito kakor mi Amerikanci povedo svoje namene. Izjavili so, da ne iščejo pravice, ampak gospodstvo. Nemci niso odgovorili po svojih državnih, ampak po svojih vojaških voditeljih, ki Nemčijo res obvladajo. V Združenih državah ni mogoče naporno razumeti, kar so storili na Ruskem, Finskem, v Ukrajini in Romuniji, in Amerika si lahko misli, da bi na zapadni fronti ravnisto storili, ako bi ne imeli nasproti armade, ki jih niti njihove brezštevilne divizije ne morejo premagati. Namen sovražnikov je brez dvoma, da podjarmijo svoji volji in častihlepju vse slovanske narode, vse narode na Balkanu in vse dežele, ki jih je vladala in slabo vladala Turčija, da zgradijo svetovno državo nasilja, dobičkaželjnosti in trgovinske premoči, ki bi bila za Ameriko ravnatako sovražna kakor za Evropo in bi končno obvladala Perzijo, Indijo in narode daljnega vzhoda.

Einspieler Jakob, Resaj Emil, Melhar Fr., Šluga Jan., Taler Ernest, Kramer Simon, Svete Jožef, Vanžov Jožef, Kramer Pavel, Hafner Lovrenc, Kramer Lovr., Humnik Ulrik (dvakrat). Razen vseh teh odlikovanj ima še skoraj vsak imenovanih Karlov križ.

Iz pliberškega okraja. (30 Nemcev napadlo 5 Slovencev in 2 Slovenki.) Na 7. aprila smo imeli Slovenci shod v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu. Kdor se je tega shoda udeležil, bode pomnil do smrti in to zaradi tega, ker so naši nasprotniki nemčurji tako sijajno pogoreli ter so kot napadalci morali bežati ko mokre kure. Takega menda še do danes svet ni videl in najbrže tudi več ne bode, ker si bodo znanprej Nemci že malo premislili, predno da pojdejo dražiti in pretepat mirne slovenske sršene. To pa še ni vse, dragi čitatelj „Mira“. Po končanem shodu treba je seveda domov. No, nas se je opozorilo: Ne hodite v Dravograd na vlak, tam bo druhal čakala na posameznike, ker se ji napad v Št. Janžu ni posrečil. Mi Slovenci in Slovenke, ki pa nismo iz slame, ampak iz železa, se pa vsake sence ne ustrašimo, in zaradi tega gremo mirne krvi proti Dravogradu. Ko pridemo do postaje, prihrujejo naši nasprotniki iz vseh lukenj kot gladni volkovi na mirne ovčice. Najprej so nas opsovali z nesramnimi nemškimi izrazi in potem opljuvali naše slovenske gospodične. No, ko to ni bilo zadosti, so nas začeli pretepati prav tako, kakor delajo na svetu največji barbari, najhujši razbojniki. Ampak po krivici pretepati se pa nikdo ne pusti in zato se je našim Slovincem tudi preneumno zdelo, da bi kar tako držali nemčurske batine. Pobrli so palice nasprotnikom in jih odbili tako, da ne bodo več naskakovali mirnih ljudi. Za poddržko (rezervo) so bile pa naše junaške Slovenke; povsod so pomagale, kjerkoli je napadal sovražnik. V najhujšem ognju sta se borili dve slovenski gospodični z golimi pestmi proti oboroženim Nemcem, oboroženim s težkimi palicami. Delili sta klofute, da so nemčurski klobuki letali po zraku kot metulji v maju mesecu. Vsa čast vama, vrli Slovenki, kdor je ta dan občutil vajine klofute, njemu ostanejo v dolgem spominu. Ne smemo pa izpustiti tega, da je nasprotnikov bilo več kot 30, ali nas, dragi moji, samo 5 moških in 2 ženski. Torej sram vas bodi, nemški rokovanjači, v dno, dno vaše črne duše! Vi dragi Slovenci in vrle Slovenke pa: Naprej s podvojeno silo in zmagali bodemo, kakor smo zmagali v nedeljo tudi na kolodvoru v Spod. Dravogradu. — Slovenski fant.

Št. Rupert pri Velikovecu. (Za vojne grobove) se je v naši župniji nabrala lepa svota 127 K 60 v, in sicer se je po hišah nabralo 80 K 60 v, prispevek od slavnostne predstave na velikonočni pondeljek 30 K, za prodane znamenja 10 K, za prodane razglednice 7 K. Vsa ta zbirka je zasluga vrlih deklet naše Marijine družbe. Bog jih živi. — V mestu Velikovec so gospe in gospodične nabrale za vojne grobove 375 K 26 v, tako da zneša ves v velikovski občini za vojne grobove nabrani dar 502 K 86 v.

Zahomec. (Pogreb.) Lep dokaz medsebojne harmonije med zahomskimi posestniki je pokazal pogreb velespoštovanega g. Gregorja Schnabla dne 4. t. m. ob 9. uri dopoldne. Razen enega posestnika so bili vsi posestniki slučajno na dopustu. Hoteli so sami nositi krsto dragega sosedu. Izredno velika množica od blizu in daleč se je pogreba udeležila. Pri pogrebu sta bili zastopani tudi občini Strajaves in Bistrica na Zili. Ganljiv nagrobni govor je imel g. župnik Warmut, ki je omenjal, da se je rajni vojskoval 66. leta in si z marljivostjo in razumnostjo postavil lep dom takorekoč iz nič. Blagemu rajniku svetila večna luč!

Pokrče. (Grobovi) se odpirajo in vanj legajo najboljši in najkrepkejši. Jera Repič pd. Hlebinja v Vučinjivasi je, polna krepkega zdravja in njej lastne šegavosti, v najboljši dobi življenja za vedno zatislila oči. Na Velikonočni pondeljek jo je zavratna bolezen položila na bolniško posteljo, v petek, dne 5. t. m., pa ji je že pretrgala nit življenja. Previdena s sv. zakramenti za umirajoče je šla od nas in zapustila po očetovi smrti decembra l. 1916. že itak napol osirotele otroke. Koliko je spoštovana Hlebova hiša in z njo vsa okolica izgubila, je pokazal velikanski pogreb. Poleg č. g. provizorja iz Slov. Šmihela je nebroj ljudstva od blizu in daleč spremljalo rajno na zadnji poti k večnemu počitku. Nenadomestna je izguba, globoke so rane, ki jih je vsekala smrt čveterim še mladoletnim otrokom. Peti, najstarejši, pa se nahaja v ruskem vjetništvu. Žalujočim naše odkritosrečno sožalje, rajni pa večni mir in pokoj!

Pokrče. (Kako gruda umira), kažeta zopet dva žalostna slučaja. Vsled smrti sta morala pd. Dobi na Dobravi in pd. Rjavčinja v Vaucivasi svoji posestvi prodati, prvi za K 16.000, druga za K 4800. Težko je pustiti hišo in dom,

kjer si se trudil v potu obraza in pustil tam življenske moči. Pa sila je sila in sila ne vpraša, ali ti je ljubo, ali ti krvavi srce. In taka sila je vojska. Kmetu jemlje močnih in zanesljivih delavcev, iz hlevov pobira živino in s tem tudi poljem jemlje rodovitnost. Pa še bi se trudil, ko bi mu prehude revkizicije ne zagrenile še zadnje trohe veselja. Pa raje proda svojo zemljo, ki mu je postala mačeha. Za svetovno gospodstvo se bijejo, pri tem pa domača gruda umira.

Gorje ob Zili. (Za deklaracijo.) Ha, ha! Tu jih imate, „podrepnike tujcev“, naše nemčurje, izdajalce lastnega rodu. Ker zbiramo podpise za deklaracijo, so čisto iz sebe, pregovarjajo in strahijo ljudstvo na razne načine in tako terorizirajo ljudstvo, da se marsikateri, ki bi sicer rad podpisal, ne upa podpisati. S svojo visoko kulturo so se spravili celo čez našega č. gosp. provizorja v „štimcah“ in „pavercajtungi“, da hodijo okrog prevračat svet. Jaz pa jim rečem: „Le počasi, moji dragi, ne bo še sicer sodnji dan, pač pa pride veselo vstajenje že dovolj teptanih Slovencev in morda že ni daleč čas, da boste še radi ali neradi v Jugoslaviji. Saj sedanje razmere niso vzdržljive in so visoke glave, ki znajo pač drugače misliti, kakor naši koroški nasprotniki. Vsako nasilje traja le do gotovega časa. Zato z Bogom in na svidenje v Jugoslaviji!

Kapla v Rožu. (Vrnili sta se) dne 5. t. m. dve begunski družini, Schnabl in Jank, domov v Ukve, katere sta bili zapustili o Binkoštih 1915. Priljubili sta se nam tako, da se nam prav toži po njih. Hiše jima niso poškodovane, so se torej lahko napolnili v ljubljeno domači kraj; veselje jim pa greni le ta misel, da tam ne vidijo tudi še svojega ljubljenega dušnega pastirja, č. gosp. Kukačka. Najhujše rane, ki jih je vsekala vojska, so duševne. Zato čaka tam duhovnika prav zdaj ogromno truda in dela. Č. g. Kukačka, „ki pozna svoje in njegovi poznajo njega“, bi bil v svoji vnetosti tam pač najbolj na mestu.

Št. Rupert pri Velikovecu. (Slavnostna predstava), katero je tukajšnja Marijina družba na velikonočni pondeljek v tukajšnji šolski telovadnici napravila in na Belo nedeljo ponovila, se je prav sijajno obnesla. Udeležba je bila posebno pri prvi predstavi prav obilna. Obe igri, versko-resno „Smrt Marijina“, ki je zelo težavna, in šaloigro „Pri gospodi“ so se dekleta zelo skrbno naučile in izvrstno predstavljale in žele zato od občinstva zasluženo burno pohvalo. Živi podobi v prvi igri: smrt Marijina in Marija v nebeški slavi sta bili naravnost umetno in slikovito sestavljeni. Zelo zanimivo je bilo videti na odru nastopati razne žene in dekleta iz Jezusovega življenja in trpljenja, tako hči Kajfeža, velikega duhovna in Jezusovega največjega sovražnika, katera vsled prizadevanja Matere božje postane kristjana, Mirijam, hči Jajrova, katero je Jezus k življenju obudil, Lidijo, hči Jožefa Arimatejskega, in Lazarjevi sestri Marijo in Marto. — Saloigra „Pri gospodi“ je vzbudila bučen smeh in napravila udeležencem posebno za sedanje resne čase tako potrebnega razvedrila. Gmotni uspeh slavnosti je bil prav dober, vstopnine se je namreč nabralo 600 kron. Ako se odštejejo stroški v znesku 165 kron, znaša čisti dobiček 435 kron, ki se je naklonil za vojne grobove, za nakup časnikov in za druge potrebe ubogih članic Marijine družbe ter za uboge šolarje naše šole. Vrlim igralkam kakor tudi č. šolskim sestram, ki so lepo slavnost tako skrbno priredile in vodile, prisrčna hvala!

Naše žrtve.

Bilčovs. Majhna je naša župnija — šteje okoli 1000 duš — a velike so žrtve vojske in težke izgube na narodnem telesu! Iz občine Bilčovs — izvzemši vas Novoselo — so padli, oziroma umrli sledeči vojaki: Vas Bilčovs: Anton Safran, pd. Mlinčarkočar; Valentin Safran, pd. Pomučev; Franc Esli, pd. Odručev; Valter Sames, nadučitelj; Pavel Rajhman, pd. Lesjakov. Vas Pograd: Tomaž Mosvicer, pd. Paternevoj; Anton Rajhman, pd. Sršen-kočar; Adam Vanžov, pd. Leskovnikov. Vas Kajzaze: Ivan Jerolič, pd. Kristofov; Franc Gaser, pd. Rigelnjakov; Joza Pečar, pd. Blažicev. Vas Moščenica: Rupert Rajhman, pd. Lenčej; Filip Šelander, pd. Zmavcarjev. Spodnjavesca: Ivan Jesenko, pd. Brodnikov; Doniž Mihor, pd. Šustarjev. Velinjav: Lorenc Hedenik, pd. Rožanov; Pavel Scher, pd. Knaberlov; Julij Sarnagl, pd. Nartičev. Sodražev: Jožef Lijavnik, pd. Ivovnik. Malagora: Lukež Mišic, pd. Črnejev. Potok: Leopold Šelander, pd. Pečicarjev. Ujeti so: Franc Krušič, pd. Rupejev; Jožef Tumer, pd. Kobanov, oba iz Velinjevasi. Ivan Jesenko, pd. Kališnikov, Spodnjavesca. Gregor Krušič, pd. Radar; Ivan Krušič, pd. Robinčev, oba iz Bilčovsa. Ivan Šelander,

pd. Pacbavrov na Potoku. Mihael Šrot, pd. Ravbarjev na Maligori. Avguštin Safran, pd. Pomučev in Peter Šofman, pd. Šenhlebov, oba iz Bilčovsa. Leopold Brulih, pd. Kovačev iz Pograda, in Franc Miškulnik, pd. Putnar v Kajzazah. — Iz občine Zgornjavesca so padli, oziroma umrli: Kristijan Zučič, pd. Mežnar; Valentin Kotnik, pd. Krajnc; Feliks Samonik, pd. Krajgarjev; Feliks Bradač, pd. Tavčarjev; Josip Gabrijel, pd. Činkmanov; Matija Strugar, pd. Pavlej; vsi imenovani iz Seluč. Stranje: Matevž Boštjančič, pd. Strajnikov; Joza Einspieler, pd. Sramsčnik. Na Gori: Janez Makovič, pd. Puklič. Koviče: Josef Pretnar, pd. Lahov. Brančaves: Sebastijan Mikula, pd. Bovatov in Rudolf Rajhman, pd. Bistrov. Ujet je: Franc Hafner, pd. Šmonov. Iz cele fare se pogrešajo: Franc Kapus, cerkovnik in organist; Albert Miškulnik, pd. Putnarjev; Primož Krajner, pd. Lenartičev; Valentin Lijavnik pd. Bašlēj; Ivan Rabič, pd. Bistrov; Jožef Martič, pd. Kovač; Ivan Einspieler pd. Petrovčev! 52!! grozno število za našo malo župnijo!

Loče. Poročilo iz Loče o naših žrtvah je treba še izpopolniti s sledečim: Pred enim letom je prišla žalostna vest, da je umrl na Ruskem v guberniji Samara posestnik Franc Oderj pd. Habnar. Zapušča ženo in 6 malih otrok. Že tri leta pa je pogrešan Anton Kreuzer, pd. Šimonov iz Dobja. Če živ al' mrtev je, kdo zvedet' more?

Kamen v Podjurski dolini. V naši župniji so padli ali vsled vojske umrli sledeči vojaki: Jernej Jakob pd. Vrankov 25. 8. 1914, Achatz Franc pd. Mertavozov 16. 12. 1914, Deutschmann Lukež pd. Komar 7. 2. 1915, Peter Štuk pd. Par-tejev v Kamenski gori 4. 3. 1915, Martin Srienec pd. Miklažev 8. junija 1915, Martin Turk pd. Turk 29. oktobra 1915, Jožef Hobel pd. Bunčev 2. 4. 1917, Lorenc Urak pd. Hovcev 8. 4. 1917, Florjan Mahorko pd. Ojstrovnikov 28. 1. 1918 in Matevž Haubiz pd. Krajgarjev 11. 2. 1918. Razun teh so padli še sledeči domači fantje, ki so pa v zadnjem času stanovali zunaj naše župnije: Šimon Kuhling 14. 8. 1915, Jožef Čižej 30. 3. 1916, Florjan Zechner 21. 12. 1916 in Breznik Primož, ki je v ujetništvu umrl. Pogrešani pa so: Janez Cenkl, pd. Štrukelnov, Lužnik Jožef pd. Rupov in Franc Haubiz pd. Krajgarjev. — Župnija Kamen šteje zdaj dobro 400 duš.

Logavas. Naša župnija šteje 600 duš in obžaluje 23 padlih vojakov. Imena padlih: Janez Černic pd. Strekl, Kristi Aiholzer, Simon Šašelj, Jožef Goričnik, Matevž Goričnik, Val. Wazenik, Franc Aiholzer, Vinc. Wolgemut, Janez Čuden, Kristi Kramer, Matija Ulbing, Kosen Jožef, Juri Čuden, Romanh Franc, Niendler Jan., Henrik Wurzer, Val. Šupe, Čase Tom., Wister Peter, Mozetič Luka, Mozetič Franc, Peter Kleibner, Šupe Prim., Steselj Jakob. (Zadnji umrl doma.)

Škofiče. Imenik padlih junakov iz škofiške župnije: Vitez Gröller nadporočnik, Fil. Lah Kopajnik, Blaž Mračnikar Količ, Ferd. Suher, Franc Premur, Bartl Hafner, Juri Gulej, Franc Premur Mihol, Jožef Rajner Potočnikov, Fr. Agad, Feliks Jakobič, Jožef Jakobič, Jakobič Matija, Mih. Sima, Jakob Sima, Gregor Sima, Jožef Medija, Juri Šluga, Mihael Šic, Rupert Sidler, Jožef Lesjak, Val. Medija, Mihael Premur, Humnik Mat., Jan. Vovk, Jožef Kleber, Premur Mat., Slabih Klemen, Humnik Andrej, Stadlmaier Jak., Simon Kramer, Fil. Falle, Matija Žužov. Zadnja dva sta umrla in pokopana v Škofičah, vsi drugi na raznih bojiščih. Priporočajo se v molitev. Naj v miru počivajo in bi njih kri ne bila zastonj prelita, ampak nam priborila boljše čase.

Za dekleta in žene.

Dušno veselje.

Nedelja je. Neka kmetica je prišla nekaj trenutkov k meni na obisk. Pripoveduje: „O, kako sem vesela, da sem bila danes pri sv. maši! Koliko tolažbe so položili gospod župnik pri pridigi v naše duše! Zjutraj sem vstala ob petih in sem se hitro oblekla in zdihnila: „Marija pomagaj mi pri delu, da bom mogla danes iti k božji službi!“ — K Mohorjevi družbi bom pristopila tudi letos, je vsaj cela družina deležna milosti svete maše, ki se bere za nde.“ — Povedati imam pa milim slovenskim ženam še nekaj. — Tudi mož te žene je goreč častilec presv. Srca Jezusovega in si okrepča svojo dušo vsak mesec enkrat pri sv. obhajilu.

Srečna družina, katera ima tako blage starše, da nabirajo marljivo za svoje drage dušne zaklade! Posvetno veselje je le pena, ki izgine, dušno veselje pa ima trajno vrednost.

Wilson je končal: Jaz sem pripravljen, celo sedaj pogovarjati se o pravičnem in častnem miru in vsak čas, kjer se odkritosrčno želi, o miru, v katerem močni in slabi enako dobro odrežeta. Pa ko sem predlagal tak mir, je prišel odgovor od nemških poveljnikov na Ruskem. To izzivanje sprejem in vem, da jo sprejmete vi, ves svet naj ve, da jo sprejmete. Nemčija je še enkrat poizkusila, da naj bi samo sila odločila, ali naj vlada pravičen mir in ali naj odloča usodo človeštva pravica ali nadvlada, kakor misli Nemčija. Zato moremo dati le en odgovor: Sila, sila do skrajnega, sila brez mere in mej, prava, zmagnujoča sila, ki zakone sveta zopet postavi v njihove pravice in bo vsako samogoltno nadvlado zdrobila v prah.

Vojska.

Po prvem velikem sunku Nemcev so operacije na francoskem bojišču postale nepremične. Angleži in Francozi so z besnimi protisunki ustavili Nemce, francosko časopisje je govorilo o mogočnem sunku generalissima Focha. Iz nemških uradnih poročil ni razvidno, da bi se bil ta napovedani sunek Francozov sploh izvršil in je bila to morda le tolažba za francosko občinstvo.

Sedaj pa so sunili zopet Nemci in sicer med La Fere in Coucy la Chateau, južno od Oise. Po močni artiljerijski pripravi so vestfalske čete zavzele griče pri Amigny, krčevito branjeni gozd vzhodno od Cuny, več vasi in nazadnje Coucy-le Chateau.

Kakor je grof Czernin povedal, se na francoskem bojišču borijo tudi naše čete. Nekateri francoski listi domnevajo, da se bo glavni Hindenburgov sunek šele izvršil, pa na drugem mestu, kakor prvi, kjer Francozi ne bodo tako pripravljene. O ameriških četah se malo sliši, le parkrat so bile omenjene. Vojni podtajnik ameriški poroča, da Amerika od začetka bitke pošilja najhitreje čete na Francosko. Angleška je prosila svoje kolonije, da ji pošljejo več vojaštva, kar so ji obljubile.

Italijanski listi so objavili poročilo angleškega vojaškega kritika Repingtona, ki sodi, da bo Avstro-Ogrska začela proti Italiji z novo ofenzivo. Tudi švicarski vojaški kritik Stegemann nasvetuje v „Bundu“ novo ofenzivo proti Italiji. Repington pa že kar napoveduje načrt, češ Conrad pl. Hötzen-dorf bo morda začel z nenadnim artiljerijskim napadom. Pred kratkim se je pripravljal, da razširi napadalno fronto do prelaza Tonale in švicarske meje. Po najnovjših poročilih iz Italije stoji 70 avstro-ogrskih divizij na italijanski fronti.

Na Finskem se še vedno vršijo boji med boljševiskimi rdečimi gardami in belimi gardami. Beli gardi so prišli na pomoč Nemci, ki so izkrcali čete, da zavzamejo Helsingfors. Bela garda je zavzela Tammerfors, kjer je rdeča garda izgubila 2000 mrtvih. Branili so se obupno.

Japonci so v Vladivostoku izkrcali manjše čete. Izvrševalni glavni odsek v Sibiriji je proti temu protestiral in napovedal krepek odpor. Izgovor Japoncev, da hočejo napraviti red, je ničev. Protirevolucije ne bodo pripustili. Za vso Sibirijo je proglašen nagli sod.

V Mali Aziji so se začeli Turki gibati. Odabili so s pomočjo nemških čet angleški sunek na vzhodni breg Jordana in potisnili Angleže nazaj. Čudno je turško poročilo s kavkaške fronte: Naše čete so po silnem boju zavzele Wan. Li Rasi niso sklenili miru s Turki, kakor se je bilo vendar uradno poročalo, ali pa ga ne drže?

Za deklaracijo.

Izjava iz Rožeka se glasi: I. Jugoslovanskemu klubu na Dunaju izrekamo popolno zaupanje in zahvalo za njegov odločni nastop v vseh, nas teptane koroške Slovence zadevajajočih stvareh, ker smo v državnem zboru brez lastnega zastopnika. II. Velike, bridke in številne so žrtve, ki jih doprinašajo naši možje in mladeniči v strelskih jarkih; težka in huda so bremena in morilne so skrbi, ki jih moramo prenašati in pretrpeti v skrbi v zaledju za srečen izid sedanje vojske. Politični ustroj koroške dežele, ki je prilagoden narodni nestrpnosti in gospodarski pohlepnosti naših nasprotnikov, pa izključuje nam vsako možnost uspešnega sodelovanja v kaki panogi javnega življenja v deželi, ogroža in uničuje naš narodni obstoj ter razteza svoj vpliv celo na naše versko-kulturno življenje. Mera krivic je nakopičeno polna! V ožgled navedenim dejstvom torej z vso odločnostjo zahtevamo, da se ustanovi za vse Slovence, Hrvat in Srbe, ki prebivajo kot narod v deželah habsburške monarhije, samostojna, v vsakem oziru prosta in neodvisna jugoslovanska država. Soglašamo torej popolnoma z deklaracijo, podano od strani Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika 1917 v državnem zboru in prosimo Jugo-

slovanski klub, da zastavi vse svoje sile v izvršitev te naše naravne zahteve in nezadržljivega stremjenja po lastni državi, na podlagi samoodločbe narodov. III. Pridružujemo se mirovni želji našega ljudomilega cesarja Karla I. in svetega očeta Benedikta XV.

Dnevne vesti.

Cerkvene vesti. Č. g. župnik Konrad Mente iz Vetrinja je bil vpoklican za vojnega kurata. — Za župnijskega administratorja je imenovan č. g. Anton Oblak, kaplan v Hodišah. — Za doktorja bogoslovja je bil promoviran na dunajskem vseničilišču č. gosp. Izidor Kadras. — Za nadzornika škofovih posestev v Medvodah je imenovan župnik Severin Jabornig v Hohenpressen namesto konz. svetnika Filipa Streinerja, ki je bil imenovan za ravnatelja Jožefove tiskarne. — Ana Esenko, sestra č. g. mornariškega kurata v rezervi, je vstopila v novicijat pri sestrah elizabetinkah v Celovcu.

Gosp. župnik in pisatelj Finžgar je bil v trnovski cerkvi v Ljubljani instaliran. V soboto zvečer mu je „Glasbena Matica“ priredila podoknico. Za Ljubljano je velika pridobitev, da je prišel tja gosp. Finžgar, kremenit značaj, delaven mož in izboren pisatelj.

Mrtvega otroka so našli na pokopališču pri Sv. Križu na Peravi, zavitega v papir pod vrbožalujko. Na listku zraven je bilo zapisano: „Mrtev otrok. Bila sem čisto obupana.“

Namesto venca na grob Gregorja Schnabla sta darovala po 20 K za oslepele slovenske vojake g. Janez Milonik iz Zahomca in g. dr. Herman Vedenik.

Vlom. V Št. Rupertu pri Celovcu so orožniki aretirali tri vojake, ker so s pomočjo nekega posestnika iz Št. Ruperta vlomili v zalogo živil in jih pokradli v vrednosti nad 2000 K.

Iz ruskega ujetništva je ušel posestnik A. Milač iz Blata pri Pliberku.

Poklonilno delo avstro-ogrskih artiljerije Nj. c. in apost. kr. Veličanstvu se bo imenovala knjiga, ki jo je spisal fcm. Adalbert pl. Benda. Prvi izvod bo sprejel cesar. Vprašanja na upravo, Dunaj 3/4, Obere Bahngasse 22.

Slovenskim otrokom slovenskih knjig! Na koroških utrakvističnih šolah se našim otrokom izposojujejo iz šolskih knjižnic samo nemške knjige. Velika škoda in krivica je za otroke, da se ne priučijo v šoli zadosti slovenskemu jeziku v branju in pisanju, a nova krivica je, da naš otrok tudi iz šolske knjižnice ne dobi slovenskih knjig s slovenskimi berili in povestmi. Mi nismo zato, da bi se morala iz naših šol nemščina popolnoma odpraviti. Zahtevamo pa, da se v naših šolah ne zanemari naš slovenski jezik, kakor se to sedaj godi; zahtevamo, da se naši otroci tudi dobro priučijo slovenskemu jeziku! Naši ljudje dajejo denar za nakup knjig za šolske knjižnice. In zdaj se nakupujejo s tem denarjem samo nemške knjige! Denar slovenskega ljudstva se ne sme porabiti za nakup slovenskih knjig! Sramotno in krivično je to! Otroci se v šoli uče resnic naše vere iz slovenskih knjig. Pa kako naj se uče, ko skoro ne znajo slovensko brati! Potrebno je, da se jim nudi v šoli več pouka v slovenskem jeziku in da se jim izposojujejo iz šolskih knjižnic tudi slovenske pripovedne knjige. Utrakvistične so naše šole, a naše šolske knjižnice niso niti utrakvistične, marveč samonemške! Zahtevamo, da pridejo v naše šolske knjižnice tudi slovenske knjige! Za slovenski denar slovenskih knjig! Krajni šolski sveti naj poskrbe, da se odpravi ta krivica, ki se godi našemu ljudstvu in našim otrokom! Skrbe naj, da se bodo nakupovale tudi slovenske knjige za šolske knjižnice, in da se bodo te knjige otrokom tudi izposojevale. Nečuvno je, da je nekje na slovenskem Koroškem šolski vodja pobral iz šolske knjižnice vse slovenske knjige in jih — čujte in strmite — sežgal! In še bolj nečuvno je, da se nihče ni našel, ki bi ga bil poklical na odgovor, ki bi mu bil izprašal kosmato vest in zahteval, naj storjeno krivico popravi in nemudoma plača knjige, ki jih je uničil. Še tega je manjkalo! Kmet in delavec naj plačujeta knjige, učitelj jih pa sežiga! Nezaslišano! „Neumni kmet,“ kakor ga nekateri radi imenujejo, naročuje in plačuje knjige, učitelj pa, ki bi po svojem poklicu moral biti širitelj omike in napredka, jih pa sežiga! Zadnji čas je, da se tem razmeram naredi konec. Krajni šolski sveti naj poskrbe, da pridejo v naše šolske knjižnice tudi slovenske knjige. In poskrbe naj, da se bodo te knjige našim otrokom tudi izposojevale. Zlasti pa naj tudi poskrbe, da se ne bo noben učitelj več predrznil, uvajati srednjeveških navad sežiganja slovenskih knjig!

Nemškutarstvo. Glavna znaka ljudi, ki besnijo proti svojemu lastnemu rodu in jeziku in s

tem tudi proti samim sebi, sta nevednost in surovost. Kje na svetu je mogoč v resnici izobražen in olikan človek, ki bi blatil in grdil lastni narod, kateremu pripada? Neki Anglež je v Indiji obiskal budistovski tempel in naletel na budista, ki je, ne ker je spoznal, da so to krivi bogovi, marveč le, da bi se prikupil Angležu, sramotil svoje bogove. Anglež ni nič rekel, pozneje pa je pravil in dejal: zaničeval sem ga iz dna duše! Značajan človek, ki kaj drži nase in na svojo čast, se ne bo nikdar sramoval svoje vere, svojega jezika in svojega naroda! Se manj bo te reči sramotil ali zaničeval. Takega nizkotnega početja je zmogel le neveden in neizobražen človek. In kdor misli, da je to kultura in napredek, če se sramuje svojega materinega jezika, ta kaže ne le, da nima nobene kulture, ampak da sploh ne ve, kaj je kultura. V modi je, da gotovo nemško časopisje venomer piše o fanatikih, o panslavističnem hujskanju, o panslavistih. Menite li, da naši nemškutarji razumejo, kaj je to „panslovan“? Kaj še! Ravnotoliko, kakor je tisti mož iz Galicije razumel, kaj je kilometer, ko je svojega soseda tožil zaradi razžaljenja časti, češ, naj bi mi bil rekel karkoli, a ker me je zmerjal s kilometrom, mu ne odpustim. Tako je tudi neki nemškutar zmerjal v pismu poštene Slovence z „Bahnslaben“. Kot da ima ta beseda z železnico kaj opraviti! Seveda, ko vedno ljudi dražijo in jim lažejo, da bodo morali vsi, ki so podpisali deklaracijo, v Srbijo, potem pa vedno sanjajo o železnici in o „Bahnslabih“! In celo tako so slabi pri izobrazbi in kulturi, da celo druge polovice te tolikokrat rabljene in zlorabljene besede ne razumejo, ko pišejo o „Bahnslaben“! Da, značilni znamenji nemškutarjev in dajčfrajdliharjev sta neumnost in surovost!

Borovlje. (Razburjenja.) Gosp. urednik! Ali si morete misliti, kako škodljivo zdravju je razburjenje v sedanjih časih? Dajejo nam samo polento, da se nam že pri ušesih „vun kadi“, in naši živci so uničeni vsled samih pričakovanj z bojišč. Zdaj, ko je sam Bog vzel v roke nemški meč in so se začeli nekoliko pomirjevati naši nemški živci, pa pride naš župnik in kliče dva „cerkvena učenjaka“, ki pa nista svetnika, temveč se pišeta Rožman in Arneje, in nam hoče napraviti misijon! To vendar ni za naše od polente razburjene živce. Strašno, da je rajni proš doktor Müller moral napraviti celo ustanovo za tako razburjenje! Komaj pa se pomirimo od strašnega razburjenja, da smo hoteli vse razbiti, pride nova polenta — ne, novo razburjenje! Pomislite! V dobi zmage vsenemštva se predrzneta naš župnik in kaplan slovenskim otrokom razlagati krščanski nauk v slovenskem jeziku in jih učita moliti v jeziku, katerega jim je Bog dal! Nezaslišano za „nemške“ Borovlje. Dobro, da do nemške zmage ni več daleč, in da je župnik pripravljen oditi. Bog nas varuj razburjenj, pameti se homo že sam!

Logaves. (Odlikovani.) Naša župnija se ponaša s 50 odlikovanci, katerih prsa krasi 50 odlikovanj. Dobili so: Veliko srebrno (4): Janez Černic, Sim. Einspieler, Tašver David, Romavh Matevž. Malo srebrno (9): Jan. Černic, Simon Einspieler, Jožef Černic, Val. Anderwald, Tomaž Rader, Jožef Sumper, Stoc Maks, Jožef Vovk, Matevž Romavh. Srebrni križec (2): Matevž Aiholzer, Miegler Alojz. Železni križec (4): Jan. Melhar, Val. Aiholzer, Miegler Al., Jožef Čemernjak. Bronasto svetinjo (9): Simon Einspieler, Jož. Černic, Jožef Safron (dvakrat), Jurij Moser, Matevž Aiholzer, Blaž Wurzer, Černic Arnold, Stoc Maks, Romavh Mat. Karlov križec (20): Sim. Sinspieler, Jožef Černic, Val. Anderwald, Mat. Aiholzer, Jan. Laurič, Blaž Wurzer, Černic Arnold, Fil. Dragašnik, Mat. Preželj, Jan. Žvan, Jan. Jank, Maks Stoc, Jan. Zumprovač, Jož. Vouk, Mat. Romavh, Mat. Vouk, Pet. Kleibner, Val. Aiholzer, Alojz Miegler, Jožef Čemernjak.

Škoflče. (Odlikovani.) Težko bo kje na Koroškem kaka župnija, v kateri bi bilo procentuelno toliko v vojski odlikovanih, kakor v Škoflčah. Župnija šteje nekaj nad 800 duš, ima približno 100 vojakov, med njimi jih je 33 padlo, 28 jih je odlikovanih s 56 odlikovanji, ne všteti Karlov križec. Zaslužijo naši hrabri fantje, da se njih imena objavijo. Veliko srebrno svetinjo so si priborili (3): Jožef Kleber, častn. namestnik pri zrakoplovcih; Ant. Hafner, Cenclnov; Simon Kramer, Janšijev. Malo srebrno (17): Bürger Fric, Bürger Henrik, Hafner Ant., Kleber Jož., Einspieler Jak., Primož Mih., Melhar Franc, Kulnik Ožb., Svete Jož., Vanžov Feliks, Kramer Pavel, Medija Jož., Pinterič Fil., Spendir Mihael, Kramer Lovr., Humnik Ulrik (dvakrat mejtem srebrno). S srebr. križcem sta odlikovana 2): Bürger Fric, Svete Jožef. Železni križec (6): Bürger Fric, Bürger Peter, Bürger Henr., Melhar Franc, Taler Ernest, Bürger Anton. Bronasto svetinjo (18): Bürger Henrik, Bürger Martin, Hafner Anton, Hafner Valentin, Kleber Filip,

Za ženina.

Ženin mlad, nadarjen, Jugoslovian, je moral iti na fronto. Nevesta pa pristopi skoro dan na dan k obhajilu. Posvetila je sebe in svojega ženina presv. Srcu Jezusovemu. Opravlja dobra dela in je s svojo milobo vidni angel svojim domačim. Vse molitve, obhajila, dobra dela, premagovanja daruje za svojega Lamberta. Pošilja mu marljivo „Mir“ in „Jugoslavana“. Ob slovesu mu je dejala Marijino svetinjo na srebrni verižici okrog vratu. — Blaga, verna nevesta bo tudi enkrat ljubezniva žena, vzorna žena svojemu možu. — Da, srečen, prijeten dom hočemo pripraviti našim junakom, ko se bodo vrnili v naša naročja, dom, v katerem bo kraljevalo presveto Srce Jezusovo in bo v njem vladala tudi ljubezen.

Pogoji za posojilo

pri vojnokreditnem zavodu za južno vojno ozemlje.

Finančno ministrstvo je določilo pogoje, pod katerimi morejo dobiti posojila pri tem zavodu tisti, ki so na južnem vojnem ozemlju vsled vojske posredno ali neposredno trpeli škodo.

Prošnje za posojilo se vlagajo ali pismeno ali ustmeno v slovenskem ali nemškem, hrvaškem ali italijanskem jeziku pri tajništvu pri krajevnem kolegiju cenzorjev (ceniteljev). Kolegij presodi prošnjo za posojilo in predloži ravnateljstvu zavoda v odločitev.

Prošnje morajo imeti natančne podatke o načinu in visočini škode in, če mogoče, ločeno škodo, storjene neposredno vsled vojnih dogodkov ali posredno vsled evakuiranja (izpraznjenja) ali vsled sovražnega vdora, oziroma škode, ki so nastale vsled omejitve prometa v ožjem vojnem ozemlju. Nadalje morajo vsebovati, koliko posojila se hoče, za kaj se bo porabilo, kako se posojilo zamajči, kako se bo odplačevalo in popis premoženjskih razmer prosilca.

Jamstvo za posojilo je lahko različno, kakor zastavitev vrednostnih papirjev, z menjicami, z zastavitvijo posestva, blagom, odstopom hipotečnih terjatev in drugimi primernimi premakljivimi rečmi, nadalje s poroki. Manjša posojila za nakup blaga ali obratne uprave se v posebnih ozira vrednih slučajih dajo tudi brez vsakega jamstva. Razen tega prevzame jamstvo tudi država, če prosilec ne more dobiti drugega jamstva in je vsled nastale škode njegov gospodarski obstoj v nevarnosti, na drugi strani pa je upanje, da bo pozneje mogel posojilo vrniti. Državno poročstvo prevzame c. kr. finančno ministrstvo.

Posojilo se daje v obliki meničnega kredita ali proti zadolžnici, pri deželnih kreditnih zavodih tudi kot denarna vloga v tekočem računu in pri hranilnicah tudi kot denarna vloga proti vložni knjižici. Za obrestovanje velja nasplošno načelo, da obrestna mera vsaj za $\frac{1}{2}\%$ presega menično eskontno obrestno mero avstro-ogrške banke, vsekako pa ne sme biti nižja kakor 5% . V čisto posebnih slučajih sme zavod z dovoljenjem finančnega ministrstva obrestno mero bistveno znižati in za vplačevanje obresti rok dovoliti.

Glavnica (kapital) se ponavadi vrne v 15 letnih obrokih, katerih prvi je vplačljiv po preteku petega leta po sklenjenem miru z Italijo. Posebne določbe poljedelskega ministrstva veljajo za setvena posojila.

Posojila se dajo lahko pripadnikom prostih poklicev, kakor advokatom, notarjem, zdravnikom, civilnim tehnikom itd., da se retablirajo. Obrestna mera za ta posojila znašajo ponavadi 3% .

Zavod ima dalekosežne oprostitev pristojbin dovoljene, ki so na korist dolžnikov. Tajniki kolegijev cenzorjev, ki morajo znati vse v dotičnih deželah navedene jezike, morajo dajati potrebna pojasnila. Pa tudi ravnateljstvo zavoda v Celovcu daje potrebna pojasnila, seve v vseh deželnih jezikih.

Ob 25 letnici Slovenskega planinskega društva.

Troje bogatih prirodnih krasot odlikuje našo lepo domovino pred drugimi narodi: naše goré, morje in podzemeljski svet. Mnogo preje in bolje kot mi sami so spoznali in vedeli ceniti to vrednost naši sosedni narodi. Zato bi nam tako radi iztrgali našo zemljo iz naših rok. Odtod vse ono sovraštvo in strah proti našemu narodnemu zedinjenju in osvobojenju izpod tujega jarma, ker bi tujci še nadalje radi nad nami gospodarili, se okoriščevali, mi pa njim — tlačani!

Pred 25 leti se je ustanovilo S. P. D. in začelo širiti planinsko idejo. Pričelo nam je odpirati oči in nas učilo spoznavati prekrasen naš domovinski svet. Opozarjalo nas je na veliki pomen potovanja, ki je bistven del izobrazbe in sredstvo, kako si ohranjuješ in okrepevaš ljubo zdravje, na drugi strani pa nas je učilo spoznavati velik

pomen in korist tujkega prometa v narodno-gospodarskem oziru. V kratki dobi svojega delovanja je oživotvorilo S. P. D. 24 podružnic, postavilo 29 planinskih domov in zavetišč, napravilo celo omrežje potov, markacij med gorskimi postojankami in obljudenim svetom; trudilo se je, ohraniti slovensko lice naših planin in skrbno čuvalo, da preide kar najmanj slovenske planinske posesti v tuje roke sovražnikov našega naroda. Vse to in drugo — v ilustriranem „Planinskem Vestniku“ očitano — težko in naporno, v duševno in gmotno korist našega naroda izvršeno delo je uspeh, ki se mu ne moremo dovolj načuditi. Žal, vojna tudi našemu planinskemu svetu ni prizanašala! Škodo, prizadeto mnogim našim gorskim zavetiščem, lahko cenimo na tisoče! To škodo moramo popraviti — čast in korist naše domovine nam to veleva! Delo je nujno in neodložljivo ter edini predpogoj, da se bo moglo S. P. D. po tej izvršitvi posvetiti prostih rok novim, prevažnim nalogam. Planinci, planinke in vsi rodoljubi, zavedajmo se važnosti naše naloge in časa! Nabirajmo člane in prispevke! Vsak član bi lahko pridobil še nekaj članov, dva, tri, štiri, nabral mali ali večji znesek ter ga poslal prekornemu osrednj. odboru Slov. plan. društva v Ljubljani. Edino na ta način ostanemo Slovenci sami gospodarji na našem planinskem svetu in bomo preprečili, da nam ga ne ugrabi pest tujca, našega narodnega sovražnika.

Poziv za Davorin Trstenjakov sklad.

Na občnem zboru Zgodovinskega društva v Mariboru, dne 11. novembra 1917, je predaval društveni tajnik g. prof. dr. Kovačič o znamenitem slovenskem zgodovinarju, Davorinu Trstenjaku, v spomin sloletnice njegovega rojstva. Koncem jedrnatega predavanja je sprožil govornik misel, da naj ustanovi Zgodovinsko društvo v proslavo tega odličnega rojaka poseben „Davorin Trstenjakov sklad“ za povzdigo zbiranja zgodovinskega gradiva in podporo znanstvenega naraščanja na zgodovinskem polju. Občni zbor je pritrdil z velikim navdušenjem soglasno temu predlogu in danes je Zgodovinsko društvo na delu, da izvede ta važni sklep.

Da pa dosežemo nameravani in zaželjeni cilj, potrebujemo vsestranskega zanimanja in naklonjenosti, v prvi vrsti pa izdatne denarne pomoči. Zato kličemo danes vas slovenske može in slovenske žene, da prispevate po možnosti k „Davorin Trstenjakovemu skladu“.

Zaradi važnosti, ki jo bo imel v zgodovinskem oziru Davorin Trstenjakov sklad, smo prepričani, da dobi naš poziv obilo odmeva v vseh zavednih slovenskih srcih in da naraste sklad do višine, ki bo nam vsem v ponos.

Prispevke je pošiljati „Zgodovinskemu društvu“ v Mariboru s pristavkom „za Trstenjakov sklad“. Po višini poslanega prispevka postane darovalec: Skladov pokrovitelj, če plača najmanj 200 kron,

„ ustanovnik, „ „ „	100 „
„ dobrotnik, „ „ „	10 „
„ podpornik, „ „ „	manj ko 10 „

„Zgodovinsko društvo“ bo imena darovalcev objavljalo v „Časopisu“ in drugih listih.

Društveni vestnik.

Društveno poročilo. Društvo sv. Vincencija Pavlanskega za prostovoljno oskrbo ubogih ima v nedeljo 14. aprila t. l., ob šestih zjutraj v tukajšnji Marijini cerkvi skupno sv. obhajilo in ob dveh popoldne v društvenih prostorih občni zbor; k tem prireditvam se vljudno vabijo vsi udje, prijatelji in dobrotniki imenovanega društva.

Književnost in umetnost.

Vzori in boji. Po prijateljskih pismih priobčil Jožef Debevec. Knjižnica za mladino 1. in 2. zv., 414 strani. Izdala Nova založba v Ljubljani. V knjigarnah vezana knjiga K 11, broširana K 8-80. Za naše dijake nimamo boljše knjige. Bral jo bo pa z velikim vžitkom vsak inteligent.

Knjige Slovenske Matice za leto 1914. Za vse člane, ki so plačali članarino redno, to se pravi do konca leta 1917, je pisarna Slovenske Matice že pred časom nakazala knjige za 1914. leto. Velikega števila zavojev pa do zdaj še ni bilo mogoče spraviti po pošti naprej, ker je pošta parkrat zaporedoma prekinila prejemanje zavojev, pred Veliko nočjo pa izjavila, da prevzema le pošiljatve, za katero se poštnina takoj plača. Po Veliki noči spravimo ostale zaboje naprej, in prosimo vse člane, da računajo z izrednimi razmerami in zakasnitev knjig oprostite. — Članom vojakom, ki niso v zadnjem času prijavi naslovov, nismo odposlali knjig, to pa zaradi tega, ker svoja bivališča zelo menjajo. Prosimo tiste, ki žele knjige, naj javijo svoje zadnje naslove. — Naknadni člani,

to je tisti, ki so plačali udnino po novem letu in ki jo pošiljajo zdaj, prejmejo knjige za 1914 v slučaju, če jih kaj ostane od pošiljatve med redne člane. Če ne jim bo štela Matica udnino za tekoče leto.

Raznoterosti.

Ukrajinsko žito. Z Dunaja se poroča, da o večjih pošiljatih živil iz Ukrajine uradno ni nič znanega in jih pred junijem ni pričakovati.

Nesreča na Donavi. Dne 7. t. m. sta trčili skupaj pri Tasu ladja „Drina“ in ladja „Zofija“. „Drina“ je imela na krovu 350 potnikov in je vozila iz Pešte v Belgrad, „Zofija“ pa 720 potnikov. Parnika sta trčila skupaj ob $\frac{3}{4}$ na 3 zjutraj. 50 do 60 potnikov se je ponesrečilo.

Cesar na Primorskem. Dne 3. aprila se je cesar pripeljal v Tolmin, kjer ga je zbrano ljudstvo navdušeno pozdravilo. Dekan Rojec je Nj. Veličanstvo pozdravil v daljšem nagovoru v slovenskem jeziku. Cesar je odgovoril, da s hvaležnim srcem sprejema pozdrave vdanosti ljudstva ter upa, da se bodo rane, ki jih je vsekala vojska, tudi kmalu zacelile. Odpeljal se je v Gorico, kjer ga je pozdravil knezonadškof goriški, potem deželni glavar Fajdutti v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku. Cesarju je bila predstavljena najprej duhovščina, potem uradništvo, slovenski župani. Župani so vladarju odkritosrčno razložili položaj dežele. Cesar je solkanskega župana Vugo potrkal na ramo in obljubil, da hoče pomagati. Iz Gorice se je cesar odpeljal v Furlanijo in 5. t. m. je bil v Istri.

Rudarji iz Zagorja in Trbovelj so pisali grofu Czerninu in drugim dunajskim gospodom, ki so zadnje dni govorili, da pride lepo število prašičev in kostrunov iz Romunije: Mi željno pričakujemo teh pošiljatev in smo prepričani, da dunajska gospoda na nas ne bo pozabila. Sedaj šteje dni, ko bomo dobili tako zaželjeno romunsko zabelo.

Naši vojni ujetniki na Ruskem. Vojno ministrstvo naznanja, da je dne 17. marca t. l. odposlalo svoje zastopnike v Rusijo in Ukrajino, da se dogovorijo o načinu, kako da spravijo v najkrajšem času naše voje ujetnike iz Rusije in Ukrajine.

Zastrupljen sladkor za Zagreb? Zagrebške „Novosti“ poročajo z dne 7. t. m., da je na zagrebški kolodvor dospel 1 vagon kristalnega sladkorja. V vagonu je bilo 100 vreč sladkorja. Ko so prišli ponj, so občutili neki čuden duh. Mestni aprovizacijski odsek je takoj odredil, da se sladkor ne razdeli in je pozval kemičnega strokovnjaka dr. Urbanija, da stvar preišče. Preiskava je dognala, da je bil sladkor posut s strupenim (pikrinskim) kiselinom; pa ne samo od zgoraj, torej ne samo slučajno. Vse vreče, naložene druga na drugo, so enako zastrupljene. Zato se sumi strašen zločin. Aprovizacijski odsek je takoj naznanil stvar oblastim in se je brzojavno obrnil na centralo za sladkor in na tovarno, iz katere je sladkor prišel.

Govorice o čeških legijah v Ukrajini. Češki listi poročajo: Senzacionalne vesti nemških listov, kako češke legije v Ukrajini ropajo in da so bile po večini ujete, so se izkazale za izmišljene. Iz avtentičnega vira se poroča, da so bile češko-slovaške legije že svoj čas proglašene za del francoske armade in spravljene z ostalim francoskim vojaštvom, ki se je nahajalo v Ukrajini, deloma čez Arhangelski na Francosko, deloma čez Vladivostok v Ameriko. V Ukrajini niso ostale nobene organizirane češke čete. Ako se v boljše-viških vrstah nahajajo bivši avstrijski vojaki, so to razni neorganizirani elementi, pripadajoči najrazličnejšim narodom. Med njimi je tudi mnogo Nemcev, ki so se dali zvabiti po visoki plači 20 do 30 rubljev na dan. Tudi vest, da je bil bivši urednik „Narodnih Listov“ in organizator čeških legij Bogdan Pavlu vjet, ni resnična. Ravnotako je zlagano, da so Nemci vjeli 11.000 članov. Vjetih je le nekaj sto Čehov. Pa to niso bivši avstrijski vojaki, temveč državljani drugih držav češke narodnosti.

Čudne so posledice slabe prebave pri raznih ljudeh. Enega napravi slaba prebava lenega, drugega nagle jeze, enkrat se pojavlja v čuti bojazni, drugič zopet v domišljavi raznih boleznih. Marsikdo postane vsled slabe prebave debel in neroden, marsikdo zopet slaboten in suh. Tudi glavobol je večinoma posledica motene prebave, istotako rumena barva obraza, nečistosti kože, slaba rast las in slab duh iz ust. Mnogi trpijo na slabi prebavi in tega ne upoštevajo, čeprav čutijo posledice vsak dan. Svetujemo v takih slučajih v pospeševanje prebave in odvajanja Fellerjeve želodec okrepujoče mlo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. „Elsa“-kroglice vzeti. So najprijetnejše odvajalno sredstvo, popolnoma neškodljivega, zanesljivega učinka. 6 škatlic pošilja povsod franko za 7 K 37 h lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 67 (Hrvatsko). Priporočamo obenem Fellerjev bolečine odpravljajoči rastlinski esenčni fluid z zn. „Elsa“-fluid, 12 steklenic franko za 14 K 32 h. Redkokdaj si je kako sredstvo tako hitro in močno priljubljenost občinstva pridobilo, kakor Fellerjev „Elsa“-fluid. Ni čuda, ker je tudi res dober, prepreči mnogo boleznih in odpravi celo zastarele bolečine. (fu)

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 10.000.000.

Rezervni zaklad: K 1.500.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun. Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke, promese k vsem žrebanjem.

Za kratek čas.

1. Nekdo si je želel pouka v petju in je slišal o pevskem mojstru, ki da zahteva za prvo uro dve, za vsako naslednjo pa po eno gvinejo. „Ej,“ je rekel učitelju, „pustite prvo uro in začnite takoj z drugo.“

2. Ko je bil Dean Swift na potovanju, je zapazil neko jutro, da črevlji niso osnaženi. Pokliče slugo na odgovor. „Kaj bi jih vedno snažil, saj bodo itak takoj umazani.“ Swift nič ne reče in zapove, naj bodo konji takoj pripravljene za odhod. Sluga se pritoži, da še ni zajtrkoval. „Kaj bi vedno jedel,“ pravi Dean, „saj boš itak takoj zopet lačen.“

Darovi.

Za popravo cerkve na Sv. Višarjah je poslal na naše uredništvo g. Albin Novak, trgovec v Sinčivasi, 50 K. — Iz župnije Hodiše: Neža Šawarz 4 K, Josip Gabriel 5 K, 11. roža sester 9 K, Flor. Koban 10 K, Matej Kompoš 10 K, Magdalena Premur 4 K, Peter Kaufman 6 K, Matej Scharnagl 10 K, Objevi 40 K, Ivana Schawarz 6 K, Ana Schelander 4 K, Barbara Schelander 6 K, Katarina Šašl 2 K, Uršula Knez 6 K, Mat. Adlasnik 12 K, Matej Scharnagl 4 K, Neža Mörzl 4 K, Lenka Mörzl 1 K, Marija Mörzl 5 K, Al. Kirschner 10 K, Marija Robas 10 K, Katarina Janše 2 K, Barb. Presekar 3 K, Jož. Kulnig 5 K, Mar. Schawarz 1 K, Uršula Zuzu 1 K, Marija Kus 20 K, Marija Kus (hči) 5 K, Marija Schlosser 3 K, Mar. Schäfer 3 K, Uršula Sima 6 K, Katar. Košer 2 K, Marija Schawarz 1 K, Barb. Paulič 10 K, Marija Paulič 10 K, Hrvatinja 2 K, Marija Robas 2 K, Marija Ropper 10, Ter. Sabotnik 50 K, Mart. Spendu 2 K, Pustinja 3 K, Cvandrova družina 12 K, Uršula Aleš 4 K, Mlada Odrainja 20 K, Stara Odrainja 10 K, Uršula Straub 4 K, Uršula Kučnik 2 K, Srotove 5 K, Mar. Goričnik 3 K, Ivana Mark 20 K, Sebastijan Ropper 30 K, Marija Rol 2 K, Miha Blaž 20 K, Marija Blaž 6 K, Terezija Knabl 2 K, Ana Ogris 10 K, Barba Ogris 20 K, 8. venec sv. Uršule 7 K, 7. roža sester 10 K, Uršula Sima 20 K, Jožef Niendler 20 K, Pavel Holzer 5 K, Marija Zimmermann 20 K, Mart. Berger 10 K, Marija Pavlič 10 K, Janez Schoffneger 50 K, Janez Kulnik 20 K, Uršula Mikše 4, Terezija Šbhelander 3 K, Terezija Goričnik 12 K, Ana Schawarz 20 K, Marija Oraš 10 K, Juri Drešl 10 K, Barbi Hafner 4 K, Marija Pavlič 12 K, Neža Pavlič 5 K, Maks Holliber 4 K, Franc Straub 10 K, Jernej Weiß 10 K, Ana Schelander 5 K, Katarina Aichholzer 6 K, Ursula, Ana in Marija Pavlič 6 K; Ana Adlasnik 10 K, dr. Valentin Mörzl 18 K; skupaj 800 K. Bog plačaj dobrotnikom! Dobrodošli darovi i za spominsko cerkev.

Listnica uredništva.

Št. II: Ni za objavo, za informacije smo pa zelo hvaležni. — K. ž. Loče: Manjkalo prostora, sedaj zastarelo. — Brezimnim dopisnikom: Z načelnega stališča uredništvo ne more objaviti nobenega anonimnega dopisa, razen če urednik iz znane pisave pozna svojega dopisnika. Ime dopisnika se itak nikdar ne objavi, ako tega ne želi sam. — Šele in Borovnič: Hvala! Se bo porabilo na drug način! — P.: „Naš narodni dom“ ni izvirna, ampak od Gregorčiča. Če pridete kaj v Celovec, obiščite naše uredništvo. — K.: okr. glav. Velikovec: Veseli nas, da soglašate v naši sodbi; dvakrat ne kaže istega objavljati. — Stražar: Pride na vrsto. — P. B.: Hvala za poslano! Porabimo na drug način!

Listnica upravnštva.

Vse cenjene naročnike prosimo, naj nam pri preselitvah ali premestitvah naznanijo poleg novega naslova tudi stari naslov ter številko, ki je tiskana v zgornjem kotu naslovne pasice (nad imenom). To je zaradi tega važno, da ne bi pošiljali lista pomotoma na dva kraja, na nov in na star naslov.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.
Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.
Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

Sveče za sv. obhajilo

z napisom, kakor voščene sveče za cerkveno rabo priporoča trgovina s svečami

Fr. Siebert, Celovec, Stauderhaus.

Razpošilja se na zunaj.

Vabilo

na

XVI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Kazazah

r. z. z. n. z.

ki se vrši

na navadnem kraju, v nedeljo, dne 21. aprila 1918, ob 3. uri popoldne

s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1917.
3. Slučajnosti.

Člane vabi k obilni udeležbi

odbor.

Kajža

pri kateri je nekaj polja, travnika in gozda, se vzame v najem ali se kupi. Ponudbe na **M. Cek**, Zadole št. 4, pošta Poreče ob jezeru

Žepni kino!

s pristnimi filmi K 3.50. Poština in zavoj 80 vin., po povzetju 60 vin. več. **Preprodajalec popust. J. Bergmann, Dunaj, V., Kohlgasse 46.**

Posojilnica v Globasnici

r. z. z. n. z.

in

Živinorejska zadruga za Globasnico in okolico

r. z. z. o. z.

imata

dne 21. aprila 1918, ob 3. uri popoldne, v posojilniški pisarni

svoj

redni letni občni zbor

s sledečim sporedom:

1. Poročilo načelstva o letnem delovanju.
2. Potrditev letnega računa.
3. Sklepanje glede čistega dobička.
4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

K polni udeležbi vabi

odbor.

Klavne konje

kupi po najvišjih cenah **Karl Schuschnig, Celovec, Glangasse 9.**

Dopisnica zadostuje.

Vabilo

na

XXX. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Spodnjem Dravbergu

r. z. z. n. z.

ki se vrši

v četrtek, dne 18. aprila 1918 ob 1. uri popoldne, v uradnih prostorih posojilnice v Spodnjem Dravbergu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1917. in sklep o čistem dobičku.
3. Volitev odbora.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen ob navedeni uri, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki veljavno sklepa ne gledé na število navzočih zadružnikov.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Miši — podgane — stenice — ščurki.

Izdelovanje in razpošiljatev preizkušene radikalno učinkovitega uničevalnega sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. **Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 4.50; tinktura za stenice 2 K; uničevalno moljev K 2.—; prašek proti mrčesu K 1.50 in K 3.—; sem spadajoči razpraševalci K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.20; mazilo za uši pri živini K 1.50; prašek za uši v obleki in perilu 2 K; tinkt. za bolhe pri psech K 1.20; tinkt. proti mrčesu na sadju in zelenjadi (unič. rastlin) 3 K.** Pošilja po povzetju **Zavod za pokončavanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 16, Petrinjska ulica 3.**

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.**

Varujte svoje vinograde, sadne vrte in vse rastline

pred listno ušjo, gosenicami in drugimi golaznimi s škropljenjem z **antifunginom**. Radikalno zanesljiv učinek, rastlina se ne poškoduje, zelo varčen, v inozemstvu že leta sem kot čudovito uspešno sredstvo preizkušen. **Cena: 1 liter K 12.—** (zadostuje za 50 litrov). Izvirne posode po 3/4 litra K 32. Pošilja po povzetju ali predplačilu **M. Jünker v Zagrebu 11. Petrinjska ul. 3** (Hrvatsko). Obširen prospekt in navodilo za rabo zastonj.

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, sive in sive lase in brade za trajno temno porbarva. 1 steklenica s poštnino vred K 270.

Rydyol je rožnata voda, ki pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2.45. — Povzete 85 h več. — Naslov za naročila:

Jan. Grolsch, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva ulica št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva ulica št. 7.